

ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η ΡΩΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ

Ο Άνδρόνικος στη φυλακή. Η δραματικές και περιπετειώδεις αποδράσεις του. Μία βδομάδα μέσα στον ύπνο. Η συμφιλίωση του Άνδρόνικου με τη σύζυγό του. Η σύλληψη του φυγάδος στο Σαγγαριό. Έννια χρόνια στη φυλακή. Τ' αντίκλιξις και τ' αχαινιά. Μία μεγαλουργία εμπνεύσει. Πώς εξαπατήθηκε η φρουρά. Ο Άνδρόνικος ελεύθερος, κτλ. κτλ.

Γ'.

Είδαμε στο προηγούμενο φύλλο πώς ο αυτοκράτορας Μανουήλ έφρασε τον ξάδελφό του Άνδρόνικο σ' ένα από τους πύργους των ανατόλιον γιά ν' απαλλάξη από την τόσο ανεχλητική παρουσία του.

Έννια δόξληρα χρόνια, από το 1155 ως το 1164, ο περίεργος και μοναδικός στη Βυζαντινή ιστορία αυτός πρίγκιπς έμεινε φυλακισμένος. Μά, καθ' όλο αυτό το διάστημα, ούτε ημέρα δέν έμεινε ήσυχος και διαρκώς έδινε περιστασιακά τόσο στους δεσμοφύλακούς του, όσο και στον ίδιο τον αυτοκράτορα.

Από την πρώτη μέρα πού τον έβλεσαν φυλακή, μία σκέψη απασχολούσε τον μυαλό του. Δέν σκελεζόταν τίποτε άλλο παρά πώς νά δραπέτευσθ.

Κά Ξενοίος και τοιμήρος καθώς ήταν, νά πώς κατορθώσει νά πραγματοποιήσει την έπιθυμία τον αυτή :

Τον τρίτο χρόνο της φυλακισέως του, μία μέρα παρατήρησε μέσα στον πύργο, όπου τον είχαν κλεισμένο, έναν παλιό ύπνομο εργαταλιμένο πού περνούσε από κάτω. Αιθέσις τότε άνοιξε μία τρύπα στο δάπεδο της φυλακής του, γλιστρήσε άπ' αυτή μέσα στον ύπνομο και ζήτησε μέσα σ' αυτόν, αφού προηγουμένως σκέπασε με προσοχή το λάρακι, άπ' το όποιο είχε περάσει. Έτσι, όταν έπειτα άπιο λίγη ώρα, οι φύλακες της υπηρεσίας του πήγαν τού δάπεδο του, δέν τον βρήκαν πουθενά.

Αιθέσις πραγματοποιήθηκε στον πύργο, γι' ατί όλοι ήξεραν πώς ο Άνδρόνικος ήταν περισσότερο πολιτισμένος κα' άπ' αυτόν άσώην τον Όδυσσεα και πώς μπορούσαν νά τ'ε περμένουν όλα άπ' αυτόν. Έραζαν άμέσως τη φυλακή του ως την παρακωχή της γωνία, μά όλα τα βρήκαν στη θέση τους. Πόρτες, παράθυρα, στέγη, όλα ήταν στη θέση τους, τίποτε δέν είχε παραβιωθεί. Δέν μπορούσαν νά καταλάβουν από πού είχε περάσει ο δραπέτης.

Πολύ στενοχωρημένοι τέλος και ξεαιρετικά άνησυχον γιά τή βαρεία ευθύνη, την όποιαν είχαν, οι δεσμοφύλακες άποφάσισαν νά ειδοποιήσουν την αυτοκράτειρα, επειδή ο αυτοκράτορας άποφάσισε τότε άπ' την Κωνσταντινούπολι, πολεμώντας τους Άρμενίους στην Κιλικία.

Η ειδήσις της άποδράσεως του Άνδρόνικου προκάλεσε ξεαιρετικά σγυρήσις μέσ' στο παλάτι. Αμέσως διάταξαν νά κλείσουν ή πόλες της πόλεως, νά έρευνήσουν τά πλοία πού ήταν στο λιμάνι και νά γίνουν δραστήριες αναζητήσεις τού φυγάδος μέσα σ' όλη την πρωτεύουσα.

Μεταξύ των άλλων μέτρων πού έλαβαν τότε, συνέλαβαν αθήμερον και τή σύζυγο τού Άνδρόνικου, ως συνένοχο της φυγής του και την έφύλαξαν στο ίδιο κελιά, όπου είχαν φυλακίσει κα' εκείνον.

Καθ' όλο αυτό το διάστημα, ο Άνδρόνικος εξακολουθούσε νά μένει κρυμμένος μέσα στον ύπνομο, όπου είχε χωθεί. Μονάχα όταν προ-

χώρισε πολύ ή νύχτα, άποφάσισε νά βγί από την κρύπτη του.

Άνοιξε λοιπόν πάλι την τρύπα τού διαπέδου και Ξενοίω παρακούσθηκε μπρός στη φυλακισμένη σύζυγό του. Έκείνη στην άσχη, νομίζοντας τον γιά βοικόλαξα, στάθηκε άκίνητη και κατήλθει, βγάζοντας μία κρηνη τρύχου. Μά ο πρίγκιπς δέν διασκεύετηκε νά της άποδείξη πώς ήταν ζωντανός και επειδή ο περίεργος αυτός άνθρωπος και στις κρυμότερες στιγμές της ζωής του δέν έκανε την ασηραμία του και την έτοιμότητά του, έπωφελήθηκε της ευκαιρίας νά νά συμπληρωθί με την σύζυγό του, με την όποια βρισκόταν σχεδόν σ' διάσταση, λόγω των σχέσεών του με την Ειθόσια.

Η συμφιλίωση μάλιστα αυτή γινυσε άφορη νά γεννηθί ύστερα από έννια μήνες ένα παιδί, ο Ίωάννης.

Μία δόξληρα βδομάδα ο Άνδρόνικος Ξησε έτσι μέσα στη φυλακή του. Την ημέρα κρυβόταν μέσα στον ύπνομο και τή νύχτα ανέβαινε πάλι κοντά στη γυναίκα του, ή όποια τον τροφοδοτούσε, φυλάγοντάς τον τις ώρες άπ' τις τρώφες της διαέτης.

Σιγά-σιγά όμως, επειδή ο Άνδρόνικος δέν βρισκόταν πουθενά, ή επιτηρησις και ή φύλαξις της σύζυγου τον παραμελήθηκε τόσο πολύ, ώστε μία μέρα ο κρυμμένος φυγάς κατορθώσε νά δραπέτευσθ. Πέρασε υπόσ στα μάτια σχεδόν των φυλάκων, διέσχισε τού παλάτι και την πόλι και μ' ένα πλοίο κατορθώσε νά διαπεραωθί στη Μεσσηνιακή άκτι τού Βοσπόρου, χωρίς κανείς νά τον αντίκλιθί.

Έτσι άδοκώρως πολλά ήμερονότια, και τέλος κατορθώσε νά φθάσι στις όχθες τού Σαγγαριού. Σάν περνούσε την άλλη όχθη του, ήταν πάλι σσιμένος. Μά τού χροίο πού έκανε εκείνη την ημέρα - βρισκόταν σ'ε στο Δεκέμβριο τού 1158 - ήταν τόσο άγρια, ώστε μη μπορούντας πάλι, ξεαντιλήμενος μάλιστα καθώς ήταν από τόσες στερήσεις και κοτώσεις, νά προχωρήσι, αναγκάστηκε νά ζητήσει άσυλο σ' ένα χωριό.

Μά εκεί τον άναγκώσαν άμέσως, γι' ατί ήταν πασιγνωστός σ' όλη την αυτοκρατορία, και γιά νά λάθουν την άμιαθί πού είχε έσπευθει ή καθόρησις σ' έπισαν δά τον συνέλαβαν, τον έπιασαν και τον παραδίδωσαν στο πύ γετονικό στρατιωτικό σταθμό, άπ' όπου πάλι τον ξεαστείσαν με μεγάλη σινωδεία στην Κωνσταντινούπολι.

Τόν ξανάκλεισαν τότε στην ίδια φυλακή τού ανατορικού πύργου, δένοντάς τον αυτή τη φορά με σίδερα άκόμα πιο βαρεία. ***

Αυτή τη φορά έμεινε φυλακισμένος περισσότερα άπ' έξη χρόνια μέσα στα αυτοκρατορικά κτήρυα. Μά έπειτα άπ' όλο αυτό το διάστημα, ήταν φυσικό στο τέλος νά λιγοτέηρι ή ασηρότης της επιτηρησεώς του. Μεταξύ των άλλων, τού επέτρεψαν τότε νά τού πηγαίνουν από τού σπίτι του τού κροσι πού χρησιμοποιούσε στο φαγητό του και έπειδή προφαισίζεταν πώς ήταν άφορτος, νά υπηρετείται από ένα μικρό

□ □ □ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ □ □ □

Ζαν Ριπέν μ' ανατολιτική ένδυμασία.

ακόλουθο, ο οποίος μπορούσε να κολοφορή ελεύθερα μέσα στο φρούριο της φυλακής, μαινοβγαίνοντας σ' αυτό όποια ώρα ήθελε.

Ο 'Ανδρόνικος όμως δεν μπορούσε παρά να έπωφεληθή και της ευκαιρίας αυτής. Έβαλε λοιπόν τον ακόλουθό του και έζηλεψε από τους φύλακας του, ενώ αυτό κοιμόντοσαν τα κλειδιά του πύργου, όπου ήταν φυλακισμένος. Έπειτα ο νεαρός ύπηρετήε αφού πήρε άποπυλωματα των κλειδιών εκ χειρός, τα ξανάβαλε στη θέση τους.

Τα άποπυλωματα αυτά ο ακόλουθος τα πήγε στη γυναίκα του 'Ανδρόνικου και στο γυίο του, οι όποιοι έβγαλαν και τους έφτιαξαν αντίκλειδα. Τα αντίκλειδα αυτά τα έδωσαν στον νεαρό ακόλουθο, έπειταλν δέ συγχρόως στον 'Ανδρόνικο ένα μάσο σχοινιά κρυμμένα στα καλάθια, μέσα στα όποια του έστειλαν ταχυτικά το κρσσί του. Έτσι, έπειτα από λίγες ήμερες, ένα βράδυ, καθώς άπλωνόταν το σκοτάδι και ενώ οι στρατιώτες της φρουράς έτρωγαν, ο πιστός ακόλουθος κατώρθωσε ν' άνοιξη με τ' αντίκλειδα την πόρτα της φυλακής του κριού του.

Η πόρτα του πύργου έδωσε σε μία ύψηλη ταράτσα, ή όποια έδεσσε από το ύψος της στη θάλασσα του Μαμαρά. Η ταράτσα αυτή, επειδή δεν την χρησιμοποιούσαν σχεδόν καθόλου, ήταν γεμάτη από πυκνά και ύψηλά χορτάκια. Έτσι, ο 'Ανδρόνικος, βγαίνοντας από τη φυλακή του, αφού ξανάκουσε προσεχτικά την πόρτα της, χώθηκε μέσα σ' αυτά, περνώντας την κατάλληλη στιγμή με δραπέτευση από το μέρος της θάλασσης, χρησιμοποιώντας τα σχοινιά, που του είχαν στείλει.

Σε λίγο, ο άξιωματικός της ύπηρεσίας έκανε τον βροαδινό του γυρό στο φρούριο, χωρίς να παρατήρηση τίποτε το έκτακτο. Αφού δέ έτοποθέτησε τους σκοπούς στις συνθηκομένες τους θέσεις, έληγε να κοιμηθή ήσυχος.

Τότε ο 'Ανδρόνικος, ενώ ή νύχτα άπλωνόταν γυρω σκοτεινή, έδωσε το σχοινί του σε μίον έπιλάτη του τοίχου, κρυμίστηκε από αυτό, και, γλιστρώντας ως κάτω, κατώρθωσε να κατέβη στην ήμωδιά.

Έκει ένα πλοίο, σταλμένο επίτηδες άπ' τους δικούς του, τον έπεριμενε για να τον παραλάβη. Ήταν πειά έτοιμος να ηδηήξη μέσα, όποτε θα σσόνταν όριστικά, όταν έβγαλα τον συνέβη μία διάφορη περιπέτεια.

Πρό δύο αιώνας, από την ήμερα δηλαδή που ο 'Ιωάννης Ταϊμισής, μαιόνοντας χορπά στο παλάτι από το μέρος της θάλασσης, είχε διαλογισθή τον αυτοκράτορα Νικηφόρο Φωκά, έλασαν έγκυαταστήσει σε όλο το μέρος της άκτής που περιέβαλε τ' άνακτορα μικρούς σταθμούς στρατιωτών, επιφορτισμένους να επιβλέπουν και να άπαγορεύουν την προσέγγιση.

Ο Νικηφόρος είχε ξεχάσει τη σπουδία αυτή λεπτομέρεια και έτσι, έβγαλα βρήθηκε σε μία στιγμή περιτριζωμένος από τους στρατιώτες των σταθμών. Σπύλοηζόνταν πειά ν' αυτοκτονή, παρά να ξαναγραφίση στη φυλακή του, όταν, έβγαλα, μία μεγάλησής φαντασής πέρασε από το μυαλό του.

Είμαι, είπε στους στρατιώτες, ένας δούλος που έβγαλα από τη φυλακή του κριού μου. Σας λατρεύω να μη με αφήσετε να ξαναπέσο στα χέρια του, γιατί θα με τιμωρήση σκληρά και θα με σκοτώση ίσως για τη φυγή μου. Νά, οι άνθρωποι του που με κινηγούν βρίζονται μέσα σ' αυτό το καλάθι.

Και, λέγοντας αυτά, έδειξε το μικρό πλοίο που ήταν εκεί για να τον παραλάβη...

Οι στρατιώτες βλέποντας τον άλωσοδεμένο στη πόδια και άκογόνοντας τον να μιλήη τα ελληνικά σαν βάρβαρος—πράγμα που το έκανε επίτηδες—έπιστεψαν πως, σ' αλήθεια ήταν ένας δραπέτης δούλος. Συγχρόως και ο κυβερνήτης του πλοαρίου, ο όποιος είχε άκούσει τη σφήτηρα, πήδηξε άπ' αυτό και, βγαίνοντας έξω, άρχισε με δυνατές φωνές να ζητήη να τον παραδώσουν το φινάδα, ήνα για τον δόχηση στον κριό του.

Τότε οι στρατιώτες, μη ύπομαρξόμενοι τίποτε, που παρώδωσαν τον 'Ανδρόνικο, ο όποιος αυτή τη φορά είχε σωθεί...

Στο προσεχές θα δημηγούμε τις καταληρητικές περιπέτειες του 'Ανδρόνικου που έπακολούθησαν μετά την άποδρασί του.

ΤΑ ΕΥΡΗΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΤΑ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΙ !..

Η σσηνή σ' ένα έστιατόριο, στο Οδάι—Τσάπελ, την περιήρη σσηνικια των κωκοπιών του Λονδίνου. Το έστιατόριο αυτό γαίνετα πολύ καθαρό και περιποιημένο, εν αντίθεση προς τα άλλα της ίδιας σσηνικίας που είνε πραγματικά καταγώγια.

Ένας κύριος πλαινει μέσα, συμβουλεύεται τη λίστα και φρονάζει άμείσως το διεσυντή.

— Η τιμές σας είνε άκριβές, τού λέει.

— Εξέρτε, κύριε, σήμερα ή ζωή είνε δύσκολη και τα πράγματα άκριβα.

— Μά δεν κάνετε έκπτωση στους σσηναδέλφους σας...

— Μήπως ο κύριος είνε διεσυντής έστιατορίου;

— Όχι... Είμαι... κλέφτης !..

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΤΟ «ΠΙΣΤΕΥΩ» ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟΥ

Οι Έλληνες καπεταναίοι πάνε να παραλάβουν τον 'Οθωνα. Πώς τους εδιάλξε ο Κωλέττης. Ο ένθεουσιασμός των Βαυαρών. Η προσφώνηση του Αύλαρχου και ή... αντίφωνησις του Καπεταναίου. «Πιστεύω εις ένα Θεόν...». Μιά πορνία του πολυμηγάνου Κωλέττη. Τέ κείρνε του λόγου, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Όταν άπομασίστηρε ή έκλογή του 'Οθωνος ως βασιλέως της 'Ελλάδος, ή 'Εθνοσυνέλευσις έξουσιοδότησε τον δαμόνιο Κωλέττη να διαλέξη από τους όποιους ήθελε για την έπιτροπή που θα πήγαίνε να παραλάβη τον νεαρό ήγεμόνα. Έπι κεφαλής της έπιτροπής αυτής θα έμπαίνε ο ίδιος ο Κωλέττης.

Τότε αυτός διάλεξε ως μέλη της έπιτροπής τους πιο λεβέντες και τους πιο επιβλητικούς βουλευτάς. Ήταν όλοι τους ένας κι ένας. Με τις όλόχρους φρεμιές τους και τις πολυδίπλες φουστανέλλες τους, με το ψηλό και περιήγαν άνάστημα και με τ' αφεμίνα μουστάκια τους σίγουρα θα έκαναν μεγάλη έντύπωση στην αλή της Βαυαρίας.

Καρένας όμως άπ' αυτούς δεν ήξερε τη γλώσσα κι ήταν άκόμα ζήτημα αν ήξεραν να γράφουν και αυτά τα ελληνικά. Μά αυτό δεν είχε καμιά σημασία για τον Κωλέττη, τη στιγμή που αυτός ήξερε και μιλούσε έφτα γλώσσες. Έκείνο που τον ένδιέφερε ήταν να κάνει έντύπωση στους ξένους με την λεβεντιά των μελών της έπιτροπής.

Όταν ή έπιτροπή έφτασε στο Μόναχο, άποθεωτική η ένθεουσιώδης ύποδοξη τους έπεριμενε έκει. Όλος ο πληθυσμός της Βαυαρικής πρωτεύουσής είχε συγκεντρωθή έξω άπ' το παλάτι για να θαυμάσι τους νεωτέρους ήρωας της άναγεννωμένης 'Ελλάδος.

Μέσ' σ' άνακτορα δεξιώθηκε την έπιτροπή ο αύλαρχος, ο όποιος, αφού της εκήχησε το «Ως εν παρέσθι», την διαβεβαίωσε ότι ο 'Οθων θα φανόταν άνάστις των προσδοκσιών του 'Ελληνικού λαού, ο όποιος τον είχε εκλέξει βασιλέα του.

Μόλις ο αύλαρχος έτελειωσε το λόγο του, ο Κωλέττης, πλησιάζοντας ένα λεβεντοκόμο Ρουμειλιώτη άρχηγό, του ψιθύρισε:

— Η σειρά σου τώρα, καπετάνιο, να βγάλης λόγο.

— Τι μου λές, ωρέ, τού άπάντησε εκείνος με γρηναία ρουμειλιώτικη προφορά. Μήπως ξανάνανα κι άλλοτε αυτή τη δουλειά.

— Δεν πειράζει, τού άπάντησε ο Κωλέττης. Θά την κάνεις τώρα...

— Και τί να πώ, ωρέ;

— Κατάλαβες τί είπα ο αύλαρχος;

— Ούτε λέξη.

— Τότε ούτε και σένα θα σε καταλάβουν ήμα μιλήσεις. Φώναζε μόνο, σάλενε χορηά τα χέρια και πές τους ό,τι θέλεις... Πές τους τη μάνα τους και τον πατέρα τους !..

Έτσι με τα πολλά, ο Κωλέττης κατάφερε το Ρουμειλιώτη καπετάνιο ν' άπάντηση στο Βαυαρό αύλαρχο. Έπειδή όμως ο καπετάνιος φοβόταν μην τά χάση, αν έλεγε τα λόγια στον άέρα, σκέφτηκε να πη κάτι, που και πολλή ώρα θα βαστούσε και που το ήξερε άπ' έξω...

Σήκωσε λοιπόν ψηλά τα χέρια του, και, ενώ τάσπρα του φαρδομακικά άπλωνόντοσαν σαν φτερά άγγέλου, άρχισε να λέη με φωνή δυνατή, τονίζοντας μία-μία τις λέξεις:

— Πιστεύω εις ένα Θεόν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητήν οδρανώ και γής θεράτων τε πάντων και άοράτων, κλπ. κλπ.

Το τί έγινε με τό... λόγω αυτό του καπεταναίου δεν περιγράφεται.

Όλοι οι Βαυαροί αιάλοο άρχισαν να φωνάζουν μ' ένθεουσιασμό «Vive la Grèce», νομίζοντας ότι ο καπετάνιος είπε σοβαρά πράγματα. Τότε κι ο καπετάνιος, παίρνοντας θάρρος, άρχισε να χειρονομή χορηότερα, ένα συγχρόως σσηνίζε την άπαγγελία του «Πιστεύω» με περισσότερο άκόμη σόσιμο:

— Και εις ένα Κύριον 'Ιησούν Χριστόν !..

Έκτός από τη λεβεντιά του καπεταναίου, οι Βαυαροί έθαυμάζαν τώρα και τη... ρητορική του δεινότητα. Την άλλη μέρα ο πολυμηγάνος Κωλέττης έδωσε στις έφημερίδες και στο αύλαρχείο εν μεταφράσει το κείμενο του... λόγου του καπεταναίου.

Μά ή μετάφρασις αυτή κάθε άλλο παρά μετάφρασις του «Πιστεύω» ήταν. Ήταν άπλόστατα μετάφρασις ενός ωραιοτάτου λογιόριού το όποιο είχε γράψει ο ίδιος ο Κωλέττης και περι του όποιου δεν είχε ιδέα ο Ρουμειλιώτης καπετάνιος.

Ο 'Ιωάννης Κωλέττης

